

מאת הלל מיטלפונקט

מסנולה לדמשק

מסילה לדמשק

מאת הלל מיטלפונקט

המחזה

על רקע פלשתינה המנדטורית, נפרשת עלילה מפותלת שבה סיפור בגידה, סיפור אהבה אסורה ומלחמת המחתרות העבריות בשלטון המנדט הבריטי כרוכים זה בזה.

חיפה, 1942: הצבא הגרמני מתקרב לארץ ישראל, המתח הלאומי בין היהודים והערבים גואה, הצבא הבריטי מכין עצמו לנסיגה... בעיצומם של אותם ימי חרדה ממשיכה שרה, גיבורת המחזה, לטוות חלום על עולם טוב יותר, תוך שהיא נלחמת על הישרדותה ועל הישרדות הקרובים אליה.

"מסילה לדמשק" הוא מחזה מתח מרתק על הכמיהה הנואשת לאהבה ולהבנה על רקע אחת התקופות הסוערות בארץ.

בימוי: אילן רונן
תפאורה ותלבושות: רות דר
מוסיקה: אורי וידיסלבסקי
תאורה: מיכה מרגלית
עריכת וידיאו: אריק אביגדור
הדרכת דיבור עברית: אסי אשר
הדרכת דיבור אנגלית: הרצל טובי

משתתפים:

שרה: יבגניה דודינה
שלומי - אחיה של שרה: תומר בן דוד
ניני: הילה פלדמן
פתחי: גאסן עבאס
ג'לאל - בנו של פתחי: יוסף סוויד
ג'ון - קצין בריטי: ישי גולן
ארץ' - קצין בריטי: רוי מילר
קפלן: אלי דנקר
דליה: דריה אלופי/עדי בר לב
שני אנשי לח"י: רוי מילר, שחר רז
מלצר: שחר רז

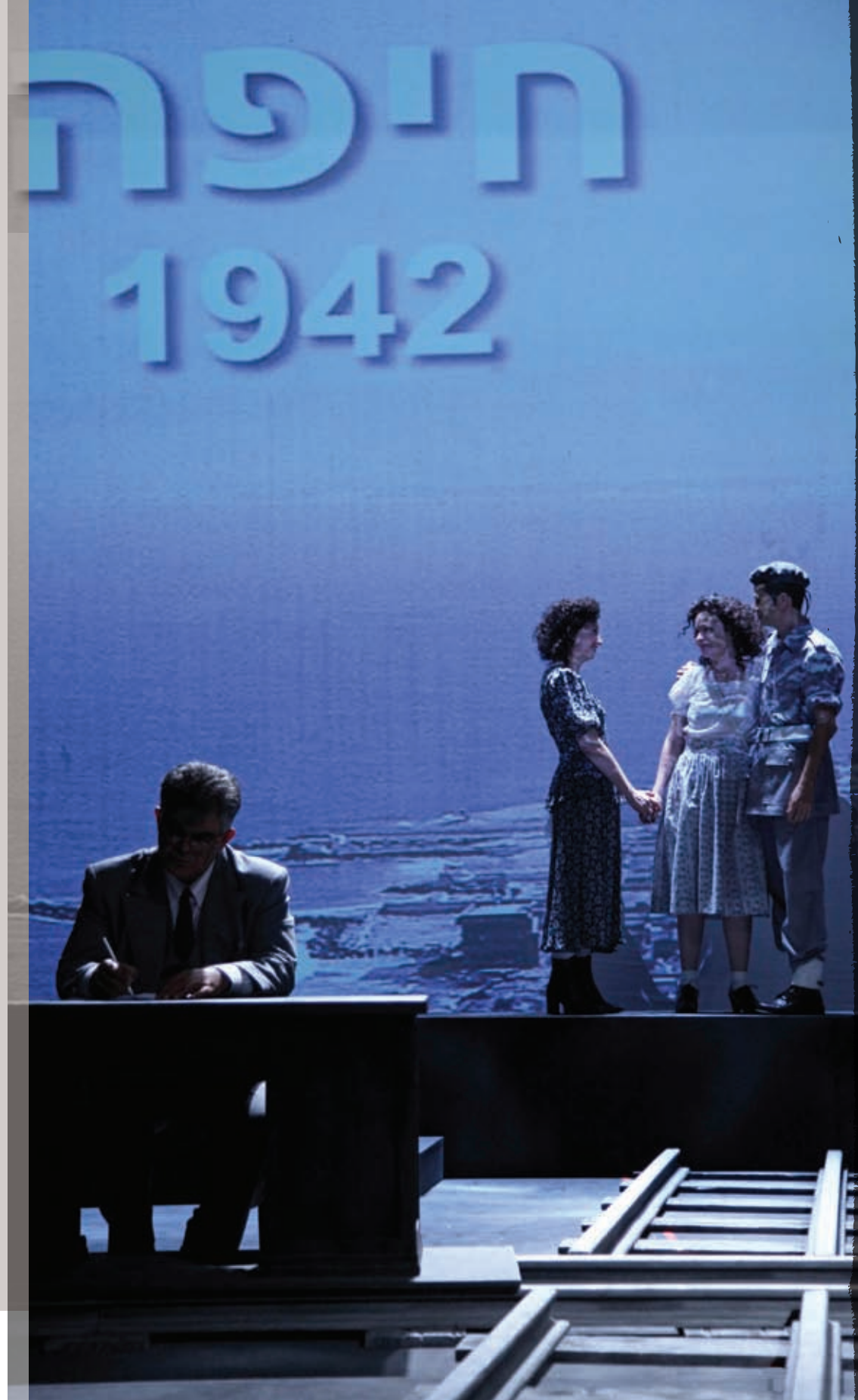
מנהל הצגה: ליאור אלמגור
עוזרת במאי: מיכל איזיק
עוזרת למעצבת: אראל דר

הדרכת ריקוד: אלדר גרויסמן
תחקיר ראשוני: רמי סמו

הצגה ראשונה: 26 במרץ 2010, אולם אריסון
משך ההצגה: שעתיים כולל הפסקה

עריכת התכניה: רות טון-מנדלסון
תחקיר וכתיבה: אמיר פיינרו, שמואל רותם
צילום: זראר אלון
עיצוב: הדס צוקרמן
הפקה: מקאן אריקסון
תודה לצביקה פיקסל

פרויקט משותף של התיאטרון הלאומי הבימה
והתיאטרון הלאומי הבריטי בלונדון

The Play

On the background of Mandatory Palestine lies a complex tale, in which a story of betrayal, a story of forbidden love and the battle of the Jewish Underground are tangled one to the other.

Haifa, 1942: The German Army approaches Israel, the tension between Jews and Arabs increases, the British Army prepares for retreat... In the midst of those anxious days, Sarah, the play's hero, continues to thread a dream of a better world, while fighting for the survival of herself and of her loved ones.

"Road to Damascus" is a thrilling play dealing with the desperate longing for love and understanding, at the peak of one of Israel's most uneasy times.

A Railway to Damascus

By **Hillel Mitelpunkt**

Director: **Ilan Ronen**

Set and Costume Designer: **Ruth Dar**

Music: **Ori Vidislavski**

Lighting Designer: **Micha Margalit**

Video Editor: **Arik Avigdor**

Speech (Hebrew): **Asi Eshed**

Speech (English): **Herzl Tobey**

The Cast

Sarah: **Yevgenia Dodina**

Shlomi – *Sarah's Brother*: **Tomer Ben David**

Nini: **Hilla Feldman**

Fathi: **Gasam Abbas**

Jalal – *Fathi's Son*: **Yousef (Joe) Sweid**

John – *a British Officer*: **Ishai Golan**

Arch – *a British Officer*: **Roi Miller**

Kaplan: **Eli Danker**

Dalia: **Daria Alufi/Adi Bar Lev**

Two Lehi Officers: **Roi Miller, Shahrar Raz**

A Waiter: **Shahrar Raz**

Production Manager: **Lior Almagor**

Assistant Director: **Michal Isaak**

Assistant Designer: **Erel Dar**

Research: **Rami Semo**

Opening: March 26 2010, Arison Theatre

Length: 2 hours, including interval

Program Editor: **Ruth Tonn-Mendelson**

Research: **Amir Fainaru, Shmuel Rottem**

Photography: **Gerard Allon**

Graphic Design: **Hadas Zukerman**

Production: **McCann Erickson**

A special project of collaboration between the Habima National Theatre and the British National Theatre.

על המחזה

הלל מיטלפונקט

**"...שרה אומרת שיום אחד, שכולם, יהודים
ערבים ואנגלים יוכלו לנסוע מכאן לבקר בכל
מקום בעולם."**

שלטון המנדט הבריטי בפלשתינה נמשך קרוב לשלושים שנה, פרק זמן משמעותי בהיסטוריה העולמית ובטח בהיסטוריה המקומית של הסכסוך היהודי-ערבי. פרק זמן בו התחלפו אידיאולוגיות ישנות בחדשות. תקופה בה נרתמת התנועה הציונית על כל פלגיה למימוש חזון הריבונות הלאומית היהודית, כשבמקביל, מתעצבת ומתארגנת התנועה הלאומית הערבית בפלשתינה, רגע לפני העימות המכריע. בתווך, בין היהודים והערבים ניצב שלטון המנדט הבריטי, שלטון המתנסח בכוונותיו הטובות (לפחות על פי עיקרי כתב המנדט) ועם זאת, עיקר תפקידו: שמירת האינטרסים הפוליטיים הבריטים באזור בעידן הפוסט קולוניאלי.

הבחירה ב-1942 כשנה בה מתרחשת עלילת המחזה אינה מקרית. בעוד העימות בין הערבים והיהודים בפלשתינה צובר תאוצה, משתנה גם הרוח במסדרונות משרד החוץ הבריטי. הצהרת בלפור נתפסת עתה כבלתי רלוונטית למציאות בארץ. לקחי המרד הערבי (1936-1939) עדיין טריים ובריטניה חוששת מפני שיתוף פעולה כלל-ערבי עם הקורפוס האפריקאי של רומל, מה שעלול לחבל באפשרות למהפך צבאי אנגלי בחזית האפריקאית וכפועל יוצא מכך - בזו של המזרח התיכון. הציבור היהודי ברובו רואה בצבא הבריטי את החיץ האחרון המפריד בינו ובין כיבוש הארץ בידי הגרמנים. האויב הבריטי של אתמול הופך להיות בן ברית בהווה. בעוד הציבור הערבי מייחל לפלישת הצבא הגרמני לארץ, הצבא האנגלי מכין עצמו לאפשרות של נסיגה ממנה. על רקע כל אלה צומחת "תכנית חיפה" - תכנית ההתנגדות היהודית העתידית לצבא הגרמני הפולש. תכנית שהעמדתה במבחן המציאות ופרושה המעשי הוודאי הינו קץ החלום הציוני.

על רקע זה נפרשת עלילת "מסילה לדמשק" שגיבורתה היא שרה. היא מזכירה במשרדו של עורך דין ערבי מצליח בחיפה ודוגלת ברעיון הקוסמופוליטיזציה

של פלשתינה. בעצם אותם "מאתיים ימי חרדה" (שקיצם עם נצחוננו של מונטגומרי על רומל בקרב אל עלמין בנובמבר 1942) היא נלחמת על הישרדותה, על הישרדות הקרובים אליה ומאמינה עדיין בדו קיום אפשרי, יהודי-ערבי, בארץ השסועה. שרה, מי שהייתה מוקפת כל חייה בקרובים ואהובים חדורי אידיאולוגיה זו או אחרת, היא גם זו שחזתה בהם כלים בלהט רעיונותיהם. שרה היא אוטופיסטית מפקחת המודעת למתח האירוני שבין האידיאולוגיה הלכאורה נאיבית שלה, ליום-יום הסבוך והאלים בפלשתינה המנדטורית. שרה, כשאר הדמויות במחזה - יהודים, ערבים ואנגלים - היא רק כלי משחק באופן האירוני בו מתנהלת לה ההיסטוריה מעצמה: אויבי האתמול הם בני הברית בהווה ושנואי הנפש לעתיד.

אוטופיסטים קוסמופוליטים מוצאים עצמם נבגדים ובוגדים באנשים הקרובים להם ביותר ובאמונותיהם העמוקות ביותר. צעירים לאומניים, יהודים כערבים, אלה שמשכנו בבהירותם את חלומותיהם האישיים למען אידיאולוגיות לאומיות, הופכים למבוגרים מרירים, פגועי האידיאולוגיה שהפכה אותם לראשוני קורבנותיה.

גם מסילת הרכבת לדמשק, אותו חלום מנדטורי קוסמופוליטי של תחילת המחזה, היא בסיומו רק עוד נקודת ציון גיאוגרפית בה נשפך דמם של חפים מפשע. תחילתו של המחזה באביב 1942, במסיבת תה חיפאית בה נוטלים חלק יהודים ערבים ואנגלים, מסיבת משאלות לעתיד טוב יותר. סופו של המחזה - החמצה רווית דם שאנו כולנו קורבנותיה.

המאבק בין המחתרות ובין היהודים לבריטים. מרכיב בולט הוא המעבר משחור-לבן לצבע: הסרטים הללו היו רובם ככולם בשחור-לבן, ומכאן הגיע הרעיון לשלב את הצבעוניות הזו במעבר בין התקופות בהצגה. גם הסאונד של ההצגה הוא קולנועי. בעבודה עם המוסיקאי, אורי וידיסלבסקי, ניסינו ליצור אפקט של קול שיוצא מרמקולים, בדומה לצפייה בסרט באולם קולנוע. כך כל החושים מוקפים בדימוי הזה, בעולם האסוציאציות הקולנועי הזה. המרכיבים המוסיקליים הם דרמטיים, אימפרסיוניסטיים לעתים, ועובדים על העברה של רגשות. המחזה מדבר למעשה שלוש שפות: עברית, אנגלית וערבית. מהחיבור הזה נולד הרעיון של התרגום הסימולטני הידני, אשר לקוח גם הוא מאולמות הקולנוע של השנים ההן.

על תהליך העבודה אילן רונן, במאי ההצגה והמנהל האמנותי של תיאטרון הבימה

‘מחזה פוליטי ממילא’
המחזה הוא מחזה מוזמן עבור הפרויקט המשותף, וכנראה שהייתה מודעות לכך גם בכתובת המחזה וגם בעבודה על ההצגה. קיימת בנו התודעה שקהל בריטי, ולא רק ישראלי, יצפה בהצגה. כאן הופכים סיפור אהבתו האסורה של הקצין הבריטי ושילוב האנגלית בשפת ההצגה למשמעותיים. עבור הצופה הבריטי הסיפור עשוי לעורר תחושות גאווה, הזדהות ונוסטלגיה, בטח בהישמע נאום הניצחון של צ'רצ'יל. במחזה ישנה התמודדות עם המתח שבין הפרטי ללאומי. כל הקונפליקטים - האיום הגרמני, המאבק מול הבריטים, חיכוכים פנימיים בין חברי המחותרות - המחזה מביא את כל אלה לרמה של התנהגות פרטית: מערכות יחסים בין אח לאחות, בין אוהבים הנאלצים להתמודד מול אהבה אסורה. כאן גם המעבר מהמחזה להצגה: חיבור החומרים התיעודיים, 'חומרי האמת', לחומרים היצירתיים, ה'בדיה'. התיאטרון מאפשר לנו את המסע הזה בין התקופות, זוהי המתנה של המקצוע. באמצעות ההצגה נוצר הדיאלוג בין הזמנים, בין הדורות, בין האנשים. יש אמנם משהו מייאש כשרואים שלא הרבה השתנה. הבעיות של המקום הזה, של המפגש הזה - בין מהגרים מכל העולם שהתרכזו כאן, לבין המקומיים - סיפור לא פשוט. המחזה הוא פוליטי ממילא. הגיבורה היא אישה פוליטית, פעילה פוליטית, שמאמינה בדו-קיום ובדיאלוג. המציאות בתקופה המתוארת במחזה היא שלא ברור מי יהיה זה שישלוט בשטח. שרה היא תוצר של האידיאולוגיה האוטופית, שביט המדרש שלו בא מברית-המועצות של אז, והמוטיב הלאומי הוא לא הדומיננטי. המאבק של שרה הוא מאבק חברתי ולא לאומי. המחזה נכתב על-ידי ישראלי, וברור שנקודת המבט היא מסוימת. אותם חולמים, שהאמינו בדו-קיום, הפסידו בקרב מול הקבוצות הקיצוניות. החלום - התקווה הנאיבית של השמאל - התנפץ. החברה הישראלית - אז, ממש כמו היום - שסועה בין קבוצות שונות. ארגון הלח"י היה אז קבוצה קטנה ושנויה במחלוקת. הקבוצות הקיצוניות הקטנות הללו הן אלה שמאיימות על הרוב המתון גם היום. סביר להניח שההצגה תעורר קולות שונים בקרב הצופים. יהיה מי שלא יהיה לו קל לראות שגם לנו היו פעם 'לוחמי החופש' שלנו, שאחרים ראו בהם טרוריסטים.

ואמנם, אף שהמרכיבים הלאומיים הם שנותנים את הטון וקובעים את סדר היום, נותרה ההתמודדות היומיומית העניין המרכזי. כמו שאומרת שרה, 'אנחנו כולנו נמשיך להילחם על הארץ הזאת עד קץ כל הימים'. לתגובתו של ג'ון כי זה מצב 'עצוב', היא משיבה 'אני לא מתעסקת בזה, בקץ כל הימים. אני חיה ביומיום'.

שיתוף פעולה ישראלי-בריטי
ההפקה היא פרי שיתוף פעולה ישראלי-בריטי, שהבשיל בעקבות יוזמה של התיאטרון הלאומי הבריטי. לאחר פסטיבלים משותפים קודמים, בהם נחשפו הן בישראל הן בלונדון מחזות פוליטיים עכשוויים משתי המדינות, עלה הרעיון להעלות הפקות מקבילות שיעסקו בימי המנדט הבריטי בארץ-ישראל. מפגשים קודמים בין יוצרים ישראליים ובריטיים (וממדינות אירופיות אחרות) יצרו עניין להמשיך בדיאלוג, באמצעות יצירות בעלות היבט פוליטי. כך היה בהפקה "חברון" (קופרודוקציה של תיאטרון הבימה והתיאטרון הקאמרי ב-2006), כך גם בהפקה "דור שלישי" (הפקה משותפת לתיאטרון הבימה ולתיאטרון השאובינה הברלינאי, אשר מוצגת בשני התיאטרונים ובפסטיבלים שונים, והועלתה עד היום למעלה מ-50 פעמים).
מסילה לדמשק עתידה להגיע אל הבמה הלונדונית לקראת סוף שנת 2010. זוהי הפעם הראשונה בה תוצג הצגה בשפה העברית בתיאטרון לונדוני, מה שהופך את הפרויקט (אחד מיני רבים הנמצאים היום בתהליכי-עבודה הצפויים לראות אור בעתיד) ללבנה משמעותית בבנין שיתופי הפעולה של התיאטרון עם תיאטרונים מקבילים באירופה. שיתופי הפעולה הללו מאופיינים בהפקות נושא, שמקורם בצומת הפוליטי-היסטורי החשוב בו אנו נמצאים. תפקידו של תיאטרון הבימה, כתיאטרון הלאומי, לחפש את הנושאים הללו, ולהציע עיסוק בזהות הישראלית: לנסות ולברר את משמעות הזהות הזו על הרקע ההיסטורי ועל רקע המתחים החברתיים הפנימיים. יש לזכור, כי על רקע ההגירה אל המדינה והחוצה ממנה, נוצרו תחת הכותרת 'מדינת כל אזרחיה' מתחים בין זהויות על רקע דת, מסורת, מנהגים ועוד.

לחוות את התקופה דרך מסך הקולנוע - תהליך העבודה על ההצגה
הקשר שלנו היום אל התקופה המתוארת במחזה הוא דרך החומרים התיעודיים שנתרו. באותם ימים הוקרנו בבתי-הקולנוע יומנים אקטואליים, שקדמו לסרט שהוצג בכל ערב. היומנים הללו - יומנים בריטיים - מקפידים לתאר את הצבא הבריטי שהגיע לארץ-ישראל כצבא נאור, שהגיע להשכין מציאות חדשה ולספק תקווה לשני העמים. החיילים הבריטים מוצאים את עצמם בסיטואציה של טרור ותוהים עד מתי יימשך המצב. מנקודת המבט האישית שלי, כמי שנולד עם קום המדינה, ההיכרות עם התקופה, עם המלחמה ועם ההווי, היא במידה רבה דרך הסרטים והקולנוע.

בעבודה עם המעצבת רות דר, ניסינו ליצור חוויה דומה לזו של צפייה בסרט: וכך, סגנון סרטי המתח הבלשי של התקופה הפכו למרכיב מרכזי על הבמה. כבר במחזה קיים המתח הזה: איום הפלישה של הצבא הגרמני בהנהגתו של רומל,

אהבות אסורות צעירות יהודיות ולובשי מדים בריטיים

בגידה או שליחות לאומית?

קשרים קרובים בין נשים יהודיות לחיילים בריטיים נתקלו כמעט תמיד ביחס לא אוהד בתוך הישוב היהודי. ההתנגדות לקשרים הללו נבעה מסיבות משפחתיות, מוסריות ודתיות, אך החל מסוף שנות השלושים גברו גם הסיבות הפוליטיות לכך. ככל שהחריף המתח הפוליטי בין יהודים לערבים בארץ-ישראל וככל ששלטון המנדט נקט ביד מגבילה כלפי הישוב היהודי ומדיניות "הספר הלבן" הלכה והקצינה, חדלו הבריטים להיתפס בעיני הציבור היהודי כמגיני הישוב ונתפשו יותר ויותר כיריב מדיני. החיילים הבריטיים נתפשו ככובשים זרים וקשרים רומנטיים (ובודאי נישואים) בינם לבין צעירות יהודיות נתפשו כמוקצים - כאלה המנציחים את יחסי הכוח בין כובש ונכבש: החייל הבריטי הוא הכובש והנערה היהודיה מתמסרת אליו ובוגדת בעמה.

עם זאת, יש להבין שקשרים בין נשים יהודיות לחיילים וקצינים בריטיים היו חלק מהמציאות היומיומית בעת המנדט. החיכוך עם נציגי השלטון הבריטי לישוב היהודי היה תמידי, במיוחד בזמן מלחמת העולם השנייה כשיחידות בריטיות רבות עברו בארץ-ישראל.

יותר מכך, עובדה שלא זכתה להכרה רבה עד היום היא שהממסד הציוני עודד קשרים בין חיילים בריטיים לצעירות יהודיות, כל עוד אלה שרתו צרכים של תעמולה והסברה. כדי לשדר מסר מפוים ולנסות לשכנע את לובשי המדים הבריטיים בצדקת המטרות הציוניות, הוקמו מועדונים בילוי לחיילים בריטיים מטעם המוסדות הלאומיים והעיריות העבריות. צעירות יהודיות מילאו במועדונים הללו תפקיד מרכזי: בתל אביב לבדה פעלו כ-400 צעירות כמארחות במועדונים שכאלה ונדרשו ליצור אינטראקציה נעימה עם החיילים ולהפגין יכולת שיחה עמם, באנגלית כמובן. כמו כן, נדרשה מהן בקיאות בנושאים הקשורים לישוב היהודי כדי שיוכלו להסביר את עמדותיו.

מהצד האחר, המנוגד לקו האזרחי המפוים, שולבו בנות יהודיות בפעולות צבאיות כנגד הממשל הבריטי. בנות ששירתו ב"הגנה" ובארגונים האזרחיים גויסו למטרות ריגול ונתבקשו לבלות עם אנשי צבא, להוציא מפיהם מידע רגיש או להבריח נשק תוך הטעית המשטרה הצבאית.

אולם קשרים רומנטיים תמימים, שהתפתחו בין צעירות יהודיות לחיילים וקצינים בריטיים, נחשבו על-ידי הממסד הציוני ועל-ידי יחידים ביישוב כפריצת גבולות מוחלטת של ההשתייכות האתנית, הדתית והלאומית. צעירה יהודיה שניהלה קשר שכזה הסתכנה בנידוי מהחברה היהודית, בהגדרתה כבוגדת באינטרס הלאומי ונחשדה מייד בשיתוף פעולה עם האויב. ארגוני ההתנגדות הציוניים תפשו קשרים אלה כמסכנים את האינטרסים הלאומיים והביטחוניים של הישוב בעת מלחמתו בכובש הזר. משום כך ננקטו קו של הפחדה ואיומים כנגד מי שנחשדו בקיום קשר רומנטי עם נציגי המנדט. במקרים אחדים, משלא עזרו האיומים והקשר הרומנטי נמשך, אף נרצחו צעירות יהודיות.

מקומות בילוי תחת מעקב, איומים ו"הוצאות להורג"
האצ"ל והלח"י הם שהחלו לארגן מעקבים אחר קשרים בין יהודיות לבריטים ומאוחר יותר נקטה גם ה"הגנה" בקו זה. מעקב ורישום

« המשך בעמוד הבא

פעילות הלח"י בשנות הארבעים - מלחמה חסרת פשרות בבריטים

פילוג בארגון האצ"ל ב-1940
וראשיתו של הלח"י:

על אף המדיניות המגבילה שהמשיך לנקוט שלטון המנדט ופרסום "הספר הלבן השלישי" ב-1939, סברה ההנהגה הציונית כי בעת מלחמת העולם יש להפסיק את הפעולות ההתקפיות כנגד הבריטים ולהתגייס לעזרתם במאבק נגד הנאצים. גם ארגון האצ"ל, בעל העמדות הנוקשות, הכריז על שביתת נשק עם הבריטים. על רקע הדברים חל ב-1940 פילוג באצ"ל. חלק מחבריו ובראשם אברהם שטרן ("יאיר") לא הסכימו להפסיק את הפעולות נגד הבריטים והקימו ארגון נפרד: "לוחמי חירות ישראל" (לח"י).

אידיאולוגית הלח"י:

ראשי הארגון האמינו בבעלות מוחלטת של עם ישראל על ארץ ישראל ובכיבוש הארץ בכוח הזרוע ("ארץ נכבשת בדם" ולא בחסדי שליטים ומעצמות, כך טענו). הנשק והכוח הצבאי היו בעיניהם דרך טבעית להגשמה הלאומית ולא אמצעי אחרון של הגנה עצמית. בערביי ישראל ראו חברי הארגון זרים, אך האוייב העיקרי מבחינתם היה השלטון הבריטי. חברי הלח"י האמינו כי גם בעת מלחמת העולם יש לפעול בכל דרך לסילוקם המוחלט של הבריטים מארץ-ישראל - בכלל זה לשתף פעולה עם אויביה של בריטניה, כולל המשטר הפשיסטי באיטליה והמשטר הנאצי. הלח"י ניסה ליצור קשר עם נציגי השלטון הגרמני מ-1940 ואילך, אך ללא הצלחה. חברי הארגון סברו כי בעת שהבריטים רק מגבילים את העלייה, דווקא הנאצים עשויים לסייע בהעלאת יהודים לארץ.

פעילות הארגון:

פעולותיו של הלח"י כללו התקפות והתנגשויות בנציגי המנדט במהלך שנות הארבעים. ניסיונות רבים הושקעו בפגיעה בראשי כוחות הביטחון הבריטיים ובכירים בשלטון. בפעולות הללו נהרגו ונפצעו מספר גדול של שוטרים וקצינים בריטיים וכן גם שוטרים יהודים ממשרת המנדט. מספר אנשי לח"י נהרגו בפעולות, אחרים נתפסו והוצאו להורג. עוד ביצעו אנשי הלח"י "הוצאות להורג" של מי שנחשבו בעיניהם לבוגדים. בין מקרי הרצח הידועים ניתן למנות את יוסף דוידסקו, מותיק מחתרת ניל"י; ישראל פריצקר, איש שרות הידיעות של ה"הגנה"; יהודה אריה לוי ואברהם וילנצ'יק, חברי לח"י שפרשו מהארגון; ורה דוכס, מלצרית שהאשמה בקשרים עם ערבים ואנשי הבולשת הבריטית; חיה זיידברג, נערה שקיימה רומן עם גבר ערבי. הארגון עסק גם בפעולות של שוד כדי לממן את פעולותיו. פעילות זו כונתה על-ידי חבריו "החרמות" והיא כוונה בעיקר נגד סניפי בנקים (מקומיים וזרים) וסוחרים יהלומים. פעולות אלה עוררו הסתייגות רבה מצד הישוב היהודי.

על-פי ספרו של יוסף הלר, 'לח"י: אידיאולוגיה ופוליטיקה 1940-1949', הוצאת מרכז זלמן שזר; וספרו של תום שגב, 'ימי הכלניות: ארץ ישראל בתקופת המנדט', הוצאת כתר.

התנהל אחר פעולותיהן של צעירות יהודיות שעמדו בקשר עם בריטים במהלך היום והלילה. בשנת 1945 היו רשומות כ-270 צעירות החשודות בקשרים שכאלה. מעקב בוצע אחר כל בחורה שנראתה בחברת בריטי, ובעיקר אם היה זה בעל דרגות גבוהות. בכרטיס המעקב נרשם שמה, היכן נראתה עם הקצין ומה היו מעשיה אתו. ההוראות שניתנו למבצעי המעקבים כללו מקומות בהן ניתן לאתר קשרים שכאלה, מה לחפש וכיצד לפרש את לבושן והתנהגותן של הצעירות. בתי קפה, בתי מלון ואולמות ריקודים הועמדו תחת מעקב ורישום כמקומות פוטנציאליים למפגשים אסורים.

כדי לנתק את הקשרים הרומנטיים דיווחו תחילה ארגוני ההתנגדות להוריי הצעירות על הפגישות עם הקצינים. אם המשפחה לא מנעה את הקשר, נשלחו איומים אל הבחורות עצמן והן נדרפו. קשר שעלול היה לסכן באופן כלשהו את המהלכים של הישוב ואת פעולות ההתנגדות לשלטון (על-ידי חשיפה של מידע, למשל), גרר פעולה קיצונית - הבחורות היהודיות נתפסו ונרצחו. במקרים אחרים הובאו הנשים בפני בתי-דין של ארגוני המחתרת, נידונו למוות, אך גזר הדין הומתק בתמורה להבטחה "למלא כל תפקיד לאומי, ויהא הקשה ביותר".

דוגמאות למקרי רצח שמורות בארכיונים: קדיה מזרחי הואשמה על-ידי האצ"ל כי "הסגירה לבולשת הבריטית אזרחים עבריים"; חיה שמר נחשדה כי ניסתה להעביר לבריטים מידע על עולים בלתי חוקיים; א. מרים נחשדה כבעלת קשרים עם פקידים אנגליים וכתבי חוץ; סימה נרינסקי נאשמה בקיום קשרים עם האויב ובגרימת נזק לאומי. על כל הנשים הללו נגזר עונש מוות.

1942 ואילך - קשרים בין יהודיות לבריטים הופכים בבלתי נסבלים

אם בשנים הראשונות של מלחמת העולם נראה היה שגובר הרצון לשתף פעולה עם הבריטים כנגד פלישה נאצית אפשרית, הרי שהחל מ-1942 החריפה ההתנגדות כלפי הבריטים ואף העמיקה. לאחר סגירתם של שערי הארץ בפני עולים ומעפילים, בעת שבאירופה התחוללה ההשמדה, הצטיירו הבריטים בקרב הרחוב היהודי כנציגיו שלטון של דיכוי והשנאה אליהם גברה. מ-1944 התחדשו אף פעולות הטרור של האצ"ל והלח"י נגדם. האווירה האנטי-בריטית הכבידה מאוד על נשים יהודיות שעמדו בקשר עם בריטים. חייהן הפכו לקשים ממש, לא רק בגלל החשש לעצמן, אלא גם עקב הדאגה ליקיריהן.

שושנה בורוכוב ניהלה קשר רומנטי עם אחד מראשי הבולשת הבריטית בארץ, עד שנדרף ונרצח. היא סיפרה אחר-כך כיצד נהג להזהירה כי הקירבה אליו מסוכנת עבורה. בתו של בכור שטרית, שהיה אז שופט שלום ולימים שר המשטרה, נישאה לקצין בריטי ונורתה למוות יחד עמו. לובש מדים בריטי סיכן כך את חייה של כל צעירה שנראתה בחברתו, אלא אם הדבר נעשה ביוזמת הממסד הלאומי או ארגוני ההתנגדות הצבאיים.

בשנים האחרונות של המנדט הבריטי, נתקלו מפגשים בין נשים יהודיות לחיילים ושוטרים בריטיים בהתנגדות מרה של כל הגופים היהודיים הממסדיים בישוב ועל-ידי היחיד בחברה היהודית - הן מסיבות של שמרנות דתית והן מסיבות של קנאות לאומית. קשרים שכאלה גונו בכל לשון ונישואים מעורבים היו מוקצים ומאוסים - בבחינת חטא מוסרי ובגידה לאומית (על אף שככל הנראה היו מאות מקרים של נישואים כאלה בכל רחבי הארץ). הנידוי המיידני מהחברה נראה לגמרי טבעי בעיניים החברתיות והפוליטיות של אותה עת. לא היה כל ויכוח בקשר לכך, לא היו בעד ונגד - בעניין זה, כך נראה, היתה הסכמה גורפת.

מבוסס על עבודת המחקר של דניאלה רייך לתואר מוסמך, החוג ללימודי ארץ-ישראל, אוניברסיטת חיפה.

חיפה המנדטורית

מרכז אסטרטגי ועיר קוסמופוליטית

צמיחה מהירה בראשית המאה העשרים

בספרו "אלטנוילאנד" תיאר הרצל את חיפה כ"עיר הפלאות" וכ"עיר העתיד" וניבא את הפיתוח, המודרניזציה והקוסמופוליטיות שעומדים להיות נחלתה של העיר. יהודים החלו להתגורר בעיר מאמצע המאה התשע-עשרה ובעת הזו התיישבו בה גם שתי קבוצות נוצריות - הטמפלרים מגרמניה וחברי המסדר הכרמליתי שייסדו בה מנזר קתולי. ב-1905 הקימו התורכים את מסילת הברזל החיג'אזית מחיפה לדמשק, אשר הביאה לעיר דחיפה כלכלית ומסחרית רבה. העיר החלה למשוך אליה יהודים יוצאי גרמניה ואלה ייסדו בה ב-1912 בית ספר גבוה, המתמקד במדעי החיים ובהסמכת טכנאים, הוא ה"טכניון" של היום.

השלטון הבריטי בארץ הביא למפנה משמעותי בהתפתחות של העיר. הבריטים ראו בחיפה עיר

בעלת חשיבות אסטרטגית ראשונה במעלה. הם בנו בה נמל גדול, שדה-תעופה, מוסדות ציבור והובילו אליה את צינור הנפט מעירק. התעשייה בעיר פרחת וחיפה הפכה לעיר בעלת חשיבות בינלאומית. העיר, הממוקמת בצומת גיאוגרפי של שלוש יבשות, הפכה למקום בו נפגשו מזרח ומערב, התנגשו אסטרטגיות פוליטיות, אינטרסים כלכליים, שאיפות לאומיות ונושאים בעלי שורשים דתיים.

העלייה מגרמניה, תרבות בתי-הקפה, פרשיות ריגול ודו-קיום עדין

גל עלייה גדול מגרמניה הגיע לעיר בשנות השלושים, הוסיף לנופך הבינלאומי של העיר, העשיר את חיי התרבות בה ותרם להאמרת מחירי הקרקעות. משפחת מולר ייסדה את "אתא", דרנר ייסד את המלונאות המקומית, שטרנהיים ייסד בית-קפה והרופאים הם

שהביאו לעיר רפואה מתקדמת. בעיר פרחת תרבות בתי-הקפה, חיי המוסיקה והאירוח. חיפה המנדטורית הפכה כך לעיר תוססת. פעלו בה תזמורות רבות (כמו זו הידועה של מלון וינדזור). מועדוני ריקודים (כמו ה"פנורמה-גרדן"), בארים ובתי-קפה רבים. בשכונת בת-גלים, על חוף הים, פעל הקזינו המפורסם ובו בילו קצינים בריטים וצעירות יהודיות.

עקב המרכזיות האסטרטגית שלה, התרחשו בחיפה פרשיות ריגול, אשר בחלקן נותרו עלומות עד היום. יעקוב הכהן, איש המחלקה הערבית של הפלמ"ח, פעל בחיפה כאשר נשלח על-ידי יצחק שדה לעבוד בנמל ולחיות עם קבוצת פועלים ערבים במשך 24 שעות ביממה. מרגלת ידועה אחרת, שפעלה בנמל בשנות השלושים והארבעים בשירות הש"י (שירות הידיעות של ההגנה), היתה רות צוקר ולצידה וולף צרוס, יליד ברלין מחופש

לערבי. מורכבותה של חיפה נוגעת עוד להיותה עיר מעורבת - יהודים וערבים, שתי קבוצות אוכלוסייה שונות זו מזו בתרבותן ודתן, נאלצו לדור בה בכפיפה אחת. הבריטים העדיפו להפעיל מדיניות מוניציפאלית מאוזנת כדי להפיג את המתח במקום הכל-כך חשוב מבחינתם. הם ניצלו את מוסד העירייה לטובת כל הצדדים במטרה לשמור על אווירה מתונה תוך נטרול הקונפליקט הלאומי במערכת המוניציפאלית, עד כמה שניתן. ההתבדלות של שתי האוכלוסיות בעיר הלכה והחריפה ככל שהחריף הסכסוך הלאומי, אך עם זאת נשמרה באופן יחסי מסגרת הפעולה העירונית המאוחדת מבחינה כלכלית ועסקית.

עפ"י "תה על מרפסת הקזינו", בעריכתם של דפנה שרפמן ואלי נחמיאס, הוצאת משפטון

צבאו של רומל מתקרב אל חיפה

זכרונות מאימת הפלישה הצפויה לארץ-ישראל

מתוך הספר "אני? מרגלת?" מאת רות צוקר, הוצאת משרד הביטחון

"שועל המדבר" ארווין רומל (1891-1944)

רומל היה אחד הגנרלים הבכירים בוורמאכט, צבא של גרמניה הנאצית, ונחשב לטקטיקן מעולה. בתחילת מלחמת העולם השנייה פיקד על דיוויזיה משורינית בחזית מערב אירופה, ולאחר מכן פיקד על הכוחות הגרמנים והאיטלקים שפלשו לצפון אפריקה ("הקורפוס האפריקאי"). אז זכה לכינויו "שועל המדבר". לאחר התבוסה באפריקה פיקד על "החומה האטלנטית" בחוף צרפת.

לקראת סוף המלחמה נחשד במעורבות בניסיון ההתנקשות בהיטלר על-ידי קצינים גרמנים ואולץ לשים קץ לחייו. רומל היה ידוע בהתנהגותו הג'נטלמנית כלפי אויביו המובסים ועל כך מעידה גם הכותרת שנתן לספר זיכרונותיו: "מלחמה בלי שנאה". הוא ולוחמיו מעולם לא הואשמו בפשעי מלחמה. נטען כי נהג במידה של אצילות כלפי השבויים שהחזיק, ואף סרב לפקודתו של היטלר להוציא להורג שבויים יהודים.

כעבור זמן קצר הופיע איום חדש ונוסף על זה של הצליפות מן המצוק; מטוסים איטלקיים הופיעו בשמי הארץ כשמטרתם להפציץ את בתי הזיקוק בחיפה. הסכנה המוחשית של הצלפים הערבים שעל המצוק כמעט והחווירה לעומת האיום הכפול של מטוסי האויב ושל צבאו של רומל. הייאוש הגובר ניכר על-פני כל תושבי השכונה, ואיש לא העז להישיר מבט אל חברו. כך זה נמשך, עד שעלה בידי האנגלים להקים מערך אנטי-אווירי יעיל ולפגוע במטוסי האויב שחגו מעלינו בלילות וביקשו להפציץ את בית הזיקוק במפרץ. נתיב הטיסה שלהם עבר ממש מעל השכונה ומעל ביתנו. אחד המטוסים שנפגע מיהר להטיל את מטען הפצצות. שתי פצצות נחתו בשדה הפתוח כ-200 מטרים מן הבית שלנו. הדף ההתפוצצות עקר את דלת הכניסה והעיק אותה אל תוך הבית. הרוח שרקה דרך הקירות הסדוקים, ומסביב ייללו תנים.

לאחר אותו לילה החלטנו שאנחנו מוכרחים למצוא מקלט מפני ההפצצות, אבל בנוה-שאנן לא היו אז מקלטים ציבוריים ולא פרטיים. בלילות חיפשו התושבים מקלט במערות הטבעיות שנפערו במצוק הסלעי שמעל למפרץ. רק מעטים נהגו ללון בביתם, כפי שעשינו אנחנו. בינתיים הלכה סכנת הפלישה ונעשתה מוחשית מיום ליום. וולטר, בעלי, חיבק אותי בחזקה ושידר אליי חיבה ורוך, אבל ראיתי שפניו היו חיוורים כסיד, ומבטו ביטא מועקה גדולה. צמרמורת אחזה בי.

הוא פלט: "אני רוצה להגיד לך משהו", והראה לי שפופרת זכוכית קטנה. "יש כאן מנה של רעל בשבילך, יש לי מנה גם בשביל עצמי. כל הרופאים דאגו להשיג רעל למקרה שרומל יצליח לפלוש לארץ. לפני שניפול בידי הנאצים, עלייך לשבור את השפופרת ולבלוע את הרעל. המוות יהיה מייד, ולא יהיו לך כאבים. גם אני אבלע את הרעל, אבל לפני כן אשתדל לחסל אחדים מן הקלגסים באקדח שלי."

הייתי המומה. "אבל מה עם הילד?" מלמלתי. וולטר היסס. לבסוף אמר: "אני אתן לו זריקה". פרצתי בבכי והתמוטטתי בין זרועותיו. במשך ימים אחדים המעטנו וולטר ואני בדיבורים. הרגשנו עצמנו שותפים לסוד נורא. את שפופרת הרעל נשאנו תמיד אתנו, ואני מניחה שוולטר נשא אתו שפופרת נוספת ומזרק. מונטגומרי והארמיה השמינית של בעלות הברית ניצחו את רומל ומנעו את הפלישה לארץ. הזיכרון הנורא של הרעל לא נמחק ממני עד היום למרות שמעולם לא דיברנו על כך.

Pathé films

פאטה, חברת התקשורת הבריטית, היא אחת מחברות המדיה הותיקות בעולם. מייסדה, צ'ארלס פאטה, התגורר בפריז בסוף המאה ה-19 והיה חדשן גדול בתחום התמונה הנעה. החברה נוסדה בלונדון בשנת 1902, וב-1910 כבר הפיצה את הרו-שבעון ה"פאטה-גאזט". לאחר מלחמת העולם הראשונה התחילה להפיץ כתבי-עת בנושאי קולנוע ברחבי העולם. בשנות השלושים הוציאה לאור מספר רב של כתבי-עת מקצועיים בתחום ועיתונים שבועיים בנושאי תרבות ופנאי. עד להפסקת פרסום המגזינים ב-1970, כיסתה פאטה פילמס 3,500 שעות של חומרי-גלם מצולמים ומעל 90,000 תוצרים קולנועיים פרטניים. בעשורים האחרונים נעשה שימוש רחב בפרסומים אלו, לצורך תכניות טלוויזיה, שימושים ביתיים פרסום והפצה אינטרנטית. קטעי הוידאו המשובצים בהצגה צולמו רובם על ידי חברת הסרטים "פאטה".

השלטון הבריטי בארץ-ישראל בריטניה בין הציונים לערבים

זירת של התגוששות מדינית

שלושים שנות השלטון הבריטי בארץ ישראל (1917-1948) היו ללא ספק אחת התקופות המהפכנית והאינטנסיבית בתולדותיה של הארץ. הצהרת בלפור אמנם ניתנה עם כיבוש הבריטים את הארץ ב-1917 והבטיחה לתנועה הציונית את האפשרות ההיסטורית להגשים את הרעיון הציוני וליצור בארץ-ישראל את הבית הלאומי היהודי. אך כתוצאה מקיומן של שתי חברות נבדלות בארץ-ישראל, שונות זו מזו ויריבות זו לזו, הפכה תקופת המנדט לזירה של מאבק פוליטי וצבאי בין היהודים לערבים, זירה של התמודדות בלתי פוסקת על עיצוב דמותה וצביונה של ארץ ישראל. המדיניות הבריטית נקלעה כך בין שאיפתה של התנועה הציונית לבית לאומי לבין ניסיונותיהם של הערבים למנוע את יסודו ולהקים במקומו ישות לאומית ערבית. שלושים שנות המנדט היו ימים של חוסר וודאות: האם תהיה ארץ ישראל, בסופו של דבר, מאוחדת או מחולקת? מי מבין הצדדים היריבים ישלוט בחלקיה או בכולה? ושאלה מטרידה נוספת מנקודת מבטם של הבריטים: מהו מקומם של אלה בניסוח הפתרון ומה תהיה השפעתם על הישות המדינית שתקום?

יעדה של הציונות היה להקים בארץ חברה יהודית אוטונומית וביום מן הימים לכוון בה רוב יהודי, שיאפשר הקמת מדינה יהודית ריבונית. במנדט הבריטי בקשו הציונים לראות מסגרת זמנית נוחה, אולי הכרחית, להשגת מטרה זו. התנועה הציונית התבססה על הצהרת בלפור, אך ככל שעבר הזמן התברר למנהיגי הישוב כי הקמת הבית הלאומי לא תוכל להתממש בקלות. בעיקר בגלל ההתעוררות הלאומית הפלסטינית. יסוד של בית לאומי, כך הובן, יוכל להתממש רק בהדרגה - על-ידי רכישת קרקעות, עלייה, התיישבות, הגנה ומאבק מדיני. הערבים מצידם שללו את הצהרת בלפור מכל וכל, וכפועל יוצא מכך - את עצם הבסיס המשפטי לטעון הציוני לזכות על הארץ. במשך שנות המנדט ניסו ללחוץ על ממשלת בריטניה שתנטרל את שני מקורות ההתעצמות העיקריים של הציונים: העלייה וההתיישבות. בטווח הארוך החלו להתור להקים בארץ-ישראל מדינה ריבונית עצמאית שבה יובטח שלטון ערבי.

התחזקות הישוב העברי, התפרצות ערבית אלימה, "ספר לבן" בריטי

האיבה שרכשו הערבים כלפי הישוב היהודי המתפתח התפרצה מספר פעמים במאורעות שכללו התקפות על הישוב היהודי וכנגד מטרות בריטיות. ההתפרצויות הללו נבעו בעיקר ממעמקי התסכול הערבי נוכח אי-היכולת לבלום את ההתקדמות המתמדת של הישוב הציוני. שיאי המאורעות התרחשו בשנים 1921, 1929, ובין 1936 ל-1939. גל המאורעות האחרון כונה "המרד הערבי" והוא כלל פעולות נרחבות גם נגד השלטון הבריטי, ביניהן השבתת נמלי הים.

ככל שהתחזק הישוב היהודי, הקצינה ההנהגה הערבית את עמדותיה נגדו ותבעה מהממשל הבריטי להגבילו ולרסנו. הבריטים מצאו עצמם עומדים בין האינטרס הציוני לזה הערבי והרגישו מחויבים לשמור על איזון. כך, הוליד כל גל מאורעות ערבי ועדות חקירה ופרסום של קווי מדיניות חדשים במה שכוונה "ספר לבן". בכל אחד מהספרים הלבנים שפורסמו הלכו הבריטים והתרחקו מרעיון התמיכה בבית הלאומי היהודי וגזרו הגבלות גוברות והולכות הן על העלייה היהודית והן על רכישת הקרקעות.

ההנהגה הציונית הרגישה עצמה נבגדת ומרומה ואילו הצד הערבי לא היה מרוצה דיו מההגבלות של הממשל הבריטי. לאחר סיומה של מלחמת העולם השנייה, גברה האכזבה הציונית משלטון המנדט שסירב לאפשר עלייה נרחבת של פליטים יהודיים. בתגובה ארגן הישוב היהודי מבצעי העפלה חשאיים, אך גם גל של מעשי גרילה כנגד מטרות בריטיות שנודעה בשם "ליל הגשרים" ביוני 1946. ארגוני האצ"ל והלח"י נקטו בהתקפות קיצוניות יותר - החרפה שבהן היא פיצוץ מלון המלך דוד בירושלים, בו שכן המרכז האדמיניסטרטיבי של ממשלת המנדט.

בסופו של דבר פתרון של חלוקת הארץ לשתי מדינות, יהודית וערבית, הוא שסימן את קץ המנדט הבריטי בארץ. הרעיון הראשון לחלוקת הארץ הועלה על-ידי "ועדת פיל" ב-1937, אך התקבל רק בנובמבר 1947 על-ידי העצרת הכללית של האו"ם. המנדט הבריטי הסתיים, אך פתרון החלוקה נדחה מכל וכל על-ידי ההנהגה הערבית בארץ והביא לתחילתה של מלחמת העצמאות.

על-פי מאמרו של ד"ר עמיצור אילן, "המאבק המדיני והלאומי על ארץ-ישראל, 1917-1947", בתוך: ההיסטוריה של ארץ ישראל, כרך תשיעי, עורכים: יהושע פורת ויעקב שביט, הוצאת כתר.

חיפה עיר הופ
הדור הכרמל בשנה ה-2 למלחמה

היוצרים

עומדים, מימין: אורי וידיסלבסקי, מיכה מרגלית יושבים: אילן רונן, רות דר, הלל מיטלפונקט

הלל מיטלפונקט (מחזה)

בוגר החוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל-אביב. מחזהו הראשון, "התקווה האחרונה של רחוב נחמני", הועלה בתיאטרון חיפה בשנת 1974, מאז כתב ועיבד קרוב לארבעים מחזות, ביניהם: בתיאטרון הבימה: "הגג", "מי תהום", "מכולת", "פירוד זמני", "מדריך למטייל בוורשה", "חבילות מאמריקה". בתיאטרון באר שבע: "נהג ציירת", "שם המשחק", "מפיסטו" (על-פי קלאוס מאן). "הנאהבים", "אחים לנשק", "אם הבית". בתיאטרון הקאמרי: "גורודיש" (על-פי קולבק). "אדון וולף", "השחקן", "עיר הנפט" (הפקה משותפת עם תיאטרון חיפה). בתיאטרון חיפה: "התקווה האחרונה של רחוב נחמני", "שרגא קטן", "העלמה והמוות", "זלמנאים" (על-פי קולבק). "פטפטים על הנילוס" (על-פי נגיב מחפוז). "בובה". בתיאטרון צוותא: "סטריפטזי אחרון", "ויהי חור" (בשותפות עם י. סובל). "מאמי", "סמארה". בתיאטרון בית-ליסין: "נטושים", "שלושה בלילה", "גן עדן דרום", "איסמעיליה", "התאונה", "ריגוש", "נהג ציירת", "גוד ביי אפריקה", "אנדה".

ביים את מחזותיו: "פירוד זמני", "מדריך למטייל בוורשה", "חבילות מאמריקה", "נהג ציירת", "שם המשחק", "הנאהבים", "אחים לנשק", "אם בית", "גורודיש", "בויטרה", "השחקן", "נטושים", "שלושה בלילה", "גן עדן דרום", "איסמעיליה", "התאונה", "העלמה והמוות", "סמארה", "עיר הנפט", "ריגוש", "נהג ציירת", "גוד ביי אפריקה", "אנדה". בין המחזות שתרם: "כולם היו בני"

(ארתור מילר). "מראה מעל הגשר", "פיגמליון" (ברנרד שאו). "המחרשה והכוכבים", "צילו של אקדוחן" (שון אוקייס). "כותרת ראשית" (בן הכט). "עקומים" (מרטין שרמן).

כמו כן ביים בתיאטרון בית-ליסין את ההצגות: "אמנות", "מי מפחד מוורגיניה וולף", "כולם היו בני", "קול קטן", "המים זוכרים", "וריאציות על נושא מסטורי", "הדבר האמיתי", "אלוהי הקטל", "מראה מעל הגשר". מחזהו "התאונה", עלה ב-Theatre j בוושינגטון ובתיאטרון העירוני של קיל בגרמניה. החל משנת 2006 מחזאי בית של תיאטרון בית-ליסין. זוכה פרס מחזאי השנה 2002 על מחזהו "איסמעיליה", ופרס מחזאי השנה 2008 על מחזהו "אנדה". זוכה פרס הלוי 2006 לאמנות הבמה.

אילן רונן (בימוי)

מנהלו האמנותי של תיאטרון הבימה. מנהל אמנותי של "קברצת צעירי הבימה" (2004-1996). מנהלו האמנותי של תיאטרון הקאמרי (1992-1984). מנהלו האמנותי של תיאטרון החאן (1982-1975). שותף להקמת הבמה הסאטירית בתיאטרון "צוותא" (1977). בין עבודותיו: "עקומים", "מחכים לגודו" (ת' חיפה, על עבודה זו נבחר ע"י אוניברסיטת מישיגן לאחד הבימאים הבולטים בשנות ה-80). בתיאטרון בית-ליסין: "מותו של אנרכיסט", "תשוקה", "חשמלית שומה תשוקה". בתיאטרון הקאמרי: "טוב" (הצגת השנה ובימאי השנה בעיתון "מעריב"). "קסטנר" (פרס מסקין למחזה

המקורי). "מיכאל קולהאס", "אמא קוראז", "גם הוא באצילים", "נורה", "חפץ", "הבכיינים". בתיאטרון הבימה: "החייל האמיץ שווייק", "קן הקוקיה", "מחכים לגודו", "הקומיקאים", "כתר בראש", "שלמה המלך ושלמי הסנדלר", "מלחמה", "הלהקה", "אנה קרנינה", "לילה במאי". זכה בפרסים ע"ש משה הלוי, שמעון פינקל, יוסף מילוא, פרס רוזנבלום. ביים את "קסטנר" בת' העירוני של הילברן, גרמניה (1988). ההצגה "מיכאל קולהאס" השתתפה בפסטיבלים בינלאומיים באדינבורג וורשה (1988/87), בסיבוב הופעות בגרמניה (1988) וברוסיה (1990). ביים את "גם הוא באצילים" בתיאטרון "מאלי" במוסקבה (1990). ההצגה "מחכים לגודו" השתתפה בפסטיבל מנצ'סטר (1994). "מעגל הגיר הקווקז" בפסטיבל בינלאומי לתיאטרון גרמני (2000). "מלחמה" בתיאטרון "סטאבילה", טורינו, בתיאטרון "קאטונה", בודפשט, בתיאטרון "בולאנדרה", בוקרשט (אפריל, 2007). ב"תיאטרו דואדו" פארמה (2008).

רות דר (עיצוב תפאורה ותלבושות)

עיצבה תפאורות עבור רוב תיאטרוני ישראל, האופרה ולקולנוע ולטלוויזיה. בין עבודותיה לתיאטרון: "אופרה בגרוש", "נמר חברבורות", "חלום ליל קיץ", "גן הדוברבינים", "מעגל הגיר הקווקז", "מיכאל קולהאס", "עלובי החיים", "אמא קוראז", "גם הוא באצילים", "הכבש ה-16", "ריצ'ארד השלישי", "מלאכים באמריקה", "משרתם של שני אדונים", "הסוחר מוונציה", "ביקור הגברת הזקנה", "קומדיה של טעויות", "סיפור משפחתי", "התאומים מוונציה", "המורדים", "נורה", "בית ברנרדה אלבה", "כטוב בעיניכם", "עוץ לי גוץ לי", "המלט", "באדנהיים", "שלמה המלך ושלמי הסנדלר", "יתוש בראש", "אמדיאוס". באופרה הישראלית: "שיקוי אהבה", "האיטלקיה מאלאיר", "מסע אל תום האלף", עיצבה רבים ממחזותיו של חנוך לוין: "יעקובי ולידינטל", "יסורי איוב", "הזונה הגדולה מבבל", "אורזי מזוודות", "כולם רוצים לחיות", "מלאכת החיים", "הזונה מאוהיו", "רווקים ורווקות". זכתה בפרס "מרגלית" ועשר פעמים בפרס התיאטרון הישראלי. זכתה בפרס מפעל חיים ע"ש משה שטרנפלד, פרס מפעל חיים ע"ש אריה נבון מטעם אמב"י ובפרס רוזנבלום של עיריית תל אביב.

אורי וידיסלבסקי (מוסיקה)

מלחין מוסיקה לתיאטרון, קולנוע ומחול. ייסד קברוצה מוזיקלית "הדיוואן". בין עבודותיו לתיאטרון: "הסוחר מוונציה", "כטוב בעיניכם", "ריצ'רד השלישי", "יוליוס קיסר", "משרתם של שני אדונים", "מנדרגולה", "מראה מעל הגשר", "כריתת ראש", "החילוני האחרון", "ננוצות", "חצוצרה בואדי", "אקורדיונים", "גורודיש", "בויטרה", "השחקן", "עיר הנפט", "ריגוש", "נהג ציירת", "אהבה ממבט שלישי", "המכשפה", "יהוא", "נמר חברבורות", "מבקר המדינה", "אונור", "התאונה", "פונדק הרוחות", "עכו זיכרונות דור שני", "שש נשים מדברות על יופי", "ההסיגה ממוסקבה", "גוד ביי אפריקה", "חסמבה", "שענה ופה ליוגה", "שחקן מפתח", "לילה במאי", בין עבודותיו לקולנוע: "שחור", "ארץ חדשה", "פיתוי", "you are rejected"

"between the sand and the sky"

בין עבודותיו למחול: "ידירת שני דורים", "חמורים", "במערבולת התשוקה", "תא", "דיו-כן", "רק גברים ורקדים". הלחין את "ילדי חורף 73", השיר האהוב מכל שירי הלהקות הצבאיות ומקום שני בתחרות "שיר השישים"; הוציא דיסק מוסיקת עולם "מוזאיקה" בשיתוף מיכל גרין.

מיכה מרגלית (עיצוב תאורה)

יליד קיבוץ עין דור. בין עבודותיו: בתיאטרון בית-ליסין: "פיאף", "אהבה ממבט שלישי". בתיאטרון הקאמרי: "שירת הקאמרי", "נתניה". מחזות הזמר: "שיער", "עליסה בארץ הפלאות", "היפה והחיה", "הקוסם 2000". כמו כן מעצב מופעים: "כוורת חוזרת", "משינה", "ריטה", "חזה אלברשטיין", "שלום חנוך", טקס פתיחת גן הבאהיים, "אנה פאזה במדר", טכסי מכביה. בטלוויזיה: מלכות יופי, אנשי השנה, פרס אופיר לקולנוע, קליפ דנה אינטרנשיונל לארוויזיון. גני אירועים, בתים פרטיים, מרכזי מבקרים, מוזיאונים, מסעדות, מועדונים: "האומן 17", ת"א, ירושלים וחיפה, "הווקס".

אריק אביגדור (עריכת וידאו)

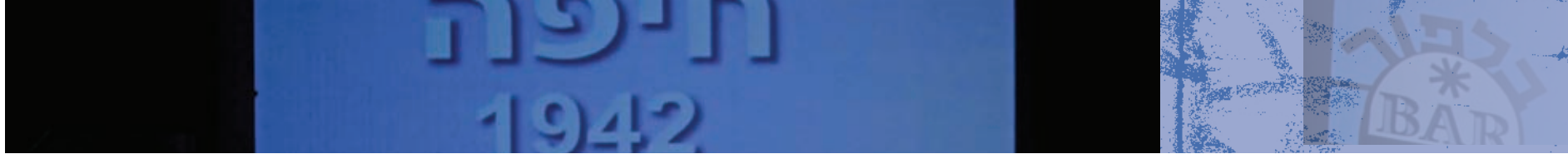
בוגר ביה"ס לסאונד של יואב גרא. מנהל מחלקת הסאונד והוידאו של תיאטרון הבימה. מרכז את מגמת הסאונד והוידאו באוניברסיטה העממית בתל אביב ומרצה בה. עיצב סאונד להפקות מוסיקליות, ביניהן: "מרי לו", "הברווזין", "ללכת עד הסוף", 39 המדרגות", "יוסף וכתונת הפסים המשגעת" הלחין וערך מוסיקה להצגות "תמונות מחיי נישואין", "אלינג", "משוגעת" ו"השחקן" בתיאטרון הבימה.

אסי אשד (הדרכת דיבור עברית)

שחקנית ומורה. מלמדת ב"בית צבי" ובתיאטרונים הרפרטוארים. השתלמה בסטרטפורד אצל סיסילי בארי (RSC). בין עבודותיה: בתיאטרון הבימה: "שלמה המלך ושלמי הסנדלר", "חותנת הדמים", "חרון" (בשיתוף ת' הקאמרי). בתיאטרון הקאמרי: "עוץ לי גוץ לי", "המלט", "המלך ליר", "היה או לא היה". באנסמבל עת"ם: "הדיבוק". בתיאטרון חיפה: "המלט", "מקבת", "אנטיגונה", "סיפור פשוט". בתיאטרון גשר: "כולם רוצים להלוויד". בתיאטרון באר שבע: "אילוף הסוררת", "קומדיה של טעויות", "הנשים הפניקיות". בתיאטרון החאן: "כנגן המנגן", אסתרליין ויקרתי, "שש דמויות מחפשות מחבר", "בגידה", "האשליה". בתיאטרון בית-ליסין: "צור וירושלים". בתיאטרון הספריה: "ריצ'ארד השני", "ריצ'ארד השלישי", "הסוחר מוונציה".

הרצל טובי (הדרכת דיבור אנגלית)

נולד בג'יברלטר, למד תיאטרון בבריטניה. לאחר מכן למד דת השוואתית בקינגס קולג' ושיחק בתיאטראות ברחבי בריטניה. ב-2001 היגר לארה"ב, שם למד מדעי פוליטיקה ובמקביל שיחק בסדרות טלוויזיה: "24", "המגן", "היחידה" של ליויד מאמט ואחרות, ובקולנוע, בסרטים "אל תתעסקו עם הזוהן" כמפקדו של הזוהן, "עירוי דם" ואחרים.

עומדים, מימין:
תומר בן דוד, רוי מילר,
גסאן עבאס, אלי דנקר,
יבגניה דודינה, ישי גולן,
הילה פלדמן, יוסף סוויד,
שחר רו
יושבות, מימין:
עדי בר לב, דריה אלופי

השחקנים (לפי סדר הא'ב')

תומר בן דוד (שלומי)

בוגר סדנת המשחק של "חוג הבימה לנוער".
בוגר הסטודיו של יורם לויןשטיין.
בין תפקידיו בהבימה: "ארטון", "מן אמת",
"משוגעת" (גיא), "מישהו ימות בסוף",
בתיאטרון באר שבע: "אקווס" (הנער, פרס
הבטחת השנה 2000), "חלום אחר", אדונן של
שתי המשרות, "יש לי כנרת", "הזכייה
הגדולה" (יונו והטווס), "ינשופים", "הנער מן
הכפר". בתיאטרון תמונע: "קשר דם", השיטה,
"חיי נישואין". בתיאטרון לילדים ולנוער:
"טירונות", "הלילה הזה". הצגת היחיד: "במקום
מילים", בטלוויזיה: "המכון", החברה הטובים",
"שבתות וחגים", "תיבת נח". בקולנוע: "ברגיש",
"אבודים לרגע".

ישי גולן (ג'ון)

בוגר LAMDA בלונדון. בין תפקידיו: בתיאטרון
הבימה: "קן הקוקיה" (בילי), "הנאהבים
והנעמיים" (פרס הבימה לשחקן, 2004),
"הנסיכה ממסקבה", "דור שלישי" (בשיתוף
ת' השאובינה, ברלין). בתיאטרון בית-ליסין:
"גג שקוף", "ביאנקו", בצוותא: "ג'ונגל", "פחד
קהל". בתיאטרון באר שבע: "ילדים חורגים
לאלוהים", "השחקן". בקולנוע: "דרך הנשר",

"מנת יתר", "חסד מופלא", "אורי", "ששה
מיליון רסיסים", "חיי אהבה", The Last Patrol,
Delta Force. בטלוויזיה: "זהב של שוטים",
"סיטון", "טירונות", "אבאלה", "אהבה מעבר
לפינה", "האי", "חטופים".

יבגניה דודינה (שרה)

בוגרת האקדמיה המלכותית לאמנות
במוסקבה. שיחקה בתיאטרון ע"ש מאייקובסקי.
המפגש בין דודינה לבין אחד ממורי התיאטרון,
יבגני אריה, הביא להחלטתה הסופית
לעלות לארץ ב-1990 ולהצטרף לתיאטרון
גשר מיום היווסדו. בין תפקידיה: בתיאטרון
גשר: "רוזנקרנץ וגילדשטרן מתים" (אופליה),
"משפט דרייפוס" (מרים), "מולייר" (ארמנדה),
"האידיוט" (אגלאיה), "אדם בן כלב" (ז'ני,
גרטכן) "בשפל" (נטשה), "טרטיף" (דורין), "עיר"
(בסקה, הילד באבל), "שלוש אחיות" (מאשה),
"אוכלים" (איזבל), "מוזימה ואהבה" (ליידי
מילפורד), "מר ברינק" (דודה דימיטריה), "חלום
ליל קיץ" (פאק), "העבד" (ונדה-שרה), "שושה"
(בטי סלונים), "נישואי פיגארו" (כרובינו),
"מדאיה" (מדאיה), "גן הדובדבנים" (לובוב
אנדרייבנה רנייבסקיה). בתיאטרון הבימה:
"אנה קארנינה" (אנה), "איוולף הקטן" (ריטה).

השתתפה בתכניות טלוויזיה רבות, ביניהן:
"בת ים-ניו יורק", "סיטון", "בלש בירושלים",
"רחוב סומסום", "במרחק נגיעה". בקולנוע:
"קרקס פלסטינה", "קיצור תולדות האוהבים",
"ז'נטילה", "קלרה הקדושה", "טנגו ללקוי חמה",
"Made in Israel", "היה או לא היה", "האסונות
של נינה", "מכתבים לאמריקה", "סיפור חצי
רוסי". בשנת 1988 זכתה בפרס רוזנבלום, זכתה
בפרס התיאטרון לשחקנית השנה על תפקידה
ב"חלום ליל קיץ" - 2001/2002, פרס התיאטרון
לשחקנית השנה על תפקידה ב"העבד" 2002/3.
זוכת פרס קרן אמריקה ישראל ע"ש קלצקין
2004/5.

זוכת פרס השחקנית הטובה בפסטיבל הקולנוע
היהודי בוורשה על תפקידה בסרט "היה או לא
היה". הדליקה משואה ביום העצמאות 2009.

אלי דנקר (קפלן)

למד ב"בית צבי", בחוג לתיאטרון באוניברסיטה
העברית, בסטודיו HB בניו יורק ובסטודיו
זאק לקוב בפריז. בין תפקידיו: בתיאטרון
החאן: "האידיוט", "משרתם של שני אדונים".
בתיאטרון הבימה: "מלך מרוקאי", "הלילה
ה-12", "אופרה בגרוש", "שעה יפה ליוגה",
"השחקן". בתיאטרון הקאמרי: "הסוחר מוונציה",

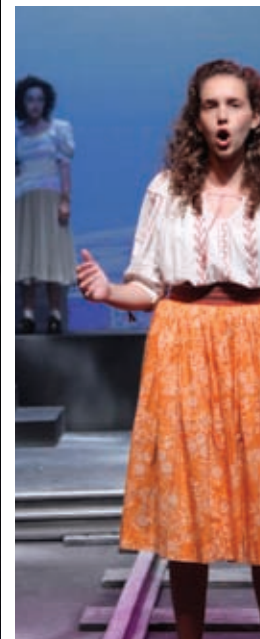
"פולארד". בתיאטרון חיפה: "אירמה לה דוס".
בתיאטרון בית-ליסין: "סיפור אהבה ב-3 פרקים",
"ספר הג'ונגל". בתיאטרון באר שבע: "מלכת
היופי של לינן", "קיסר אל איי". בטלוויזיה:
"ניקוי ראש", "פנאי לי", "עוד להיט", "לגעת
באזשר", "האלופה". בארה"ב: "מקגיוור",
"משימה בלתי-אפשרית", "המפגחת", "תא
רדום", "זהות בדויה", "הבית הלבן". בקולנוע
בהוליווד: "המתופפת הקטנה", "מלחמה
ויוכרן", "טיסה 847".

רוי מילר (ארץ, איש לח"י)

בוגר הסטודיו למשחק יורם לויןשטיין 2007.
זוכה מלגת קרן שושהיים ומלגת אורנה בן
חורין ז"ל. בין תפקידיו: בתיאטרון הבימה:
"השחקן" (מדריינקו), תיאטרון הבימה ותיאטרון
השאובינה, ברלין: "דור שלישי". תיאטרון
תמונע: "חלום ליל קיץ" (דמטריוס ציץ), תיאטרון
המדייטק: "קרשינדו ואני" בקולנוע: "התגנבות
יחידים". בטלוויזיה: "העוקץ" (ערן 10).

יוסף סוויד (ג'אלל)

בוגר החוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל
אביב. בין תפקידיו: בתיאטרון הבימה: "חברון"
(בשיתוף ת' הקאמרי), "דור שלישי" (בשיתוף

ת' השאובינה, ברלין). בתיאטרון הקאמרי:
"פלונטר". באנסמבל עתי"ם: "מיתוס" (אורסטס).
באנסמבל רות קנר: "אצל הים", "גילוי אליהו",
"דברים שרואים מכאן לא רואים משם".
בתיאטרון הערבי-עברי, יפו: "רעולים" (חאלד),
"דרכון", "סמטת הכיסאות הלבנים" (מילאד),
זוכת פסטיבל עכו 96', "אח אח בום טראן",
"הערב שוב ורקדים" (חיל). בתיאטרון תמונע:
"ג'ודי יקירת" (נורמה ג'ין). פסטיבל עכו 2003:
"הדרך לעין חרוד", "השעה שלא ידענו דבר
על זה" (הפקה בינלאומית). במחול: "יחפים",
"האדור" (עם תמר בורר). בקולנוע ובטלוויזיה:
"הבועה" (אשרף), "מכתוב" (עאטף), "ללכת
על המים" (רפיק), "רחוב סומסום" (מחבוב),
"האלופה" (ג'לאל), "טלנבלה בע"מ" (רמי),
"גרוסמן הגדול" (סמי).

גסאן עבאס (פתחי)

ליד אום אל פאחם. בוגר לימודי תיאטרון
באוניברסיטת תל-אביב. מייסד ומנהל תיאטרון
"אללאג'ין" בוואדי ערה מזה 10 שנים.
בין תפקידיו: בתיאטרון הבימה: "חתונת
הדמים", "חברון" (בשיתוף ת' הקאמרי), "כל
החיים לפנינו". בתיאטרון הקאמרי: "אויבים",
"נתניה". בתיאטרון חיפה: "סורגים", "פספוסים
על הנילוס", "מריס", בתיאטרון המדרגות:
"לא נעים" (כתיבה, משחק ובימוי). בתיאטרון
נווה צדק: "הם". בתיאטרון יובל: "המסעדה
הגדולה". בתיאטרון אל קסבה: "הלילה וההר",
"הליצן". בתיאטרון בית-ליסין: "חצוצרה
בואדי". בתיאטרון החאן: "רומיאו ויוליה".
בתיאטרון הערבי: "קשר דם". בתיאטרון
דילטקסט, צרפת: "וטר". בתיאטרון דיוואן
אל לאג'ין: "אלוהים תציל אותי ממולדתי"
(כתיבה, משחק, בימוי), "החתונה" (כתיבה
ובימוי). בטלוויזיה: "רחוב סומסום", "גוסן
זיתון", "סיפור שבועי לילדים", "המסעדה
הגדולה", "שכנים", "פנסיון", "מתחת לאדמה".
בקולנוע: "נבוכדנאצר" (אנגליה/ארה"ב),
"אלוהים לא מחכה לי" (אנגליה), "גמר גביע",
"יום יום" (ישראל/צרפת), "כרטיס נסיעה
לירושלים".

הילה פלדמן (ניני)

בוגרת סמינר הקיבוצים. בין תפקידיה:
בתיאטרון הבימה: "המדרין לחיים הטובים",
"חודש בכפר" (ורה אלכסנדרובנה), "מלחמה"
(בנינה), "רכוש נטוש" (אלינור), "אנטיגונה"
(איסמנה), "החגיגה" (פיא), "משוגעת" (איה),
"השחקן" (מאשה). בקולנוע: "היום השלישי".
בטלוויזיה: "דבר על מקום הימצאם",
"להשתחרר מסוזי" (נגה), "חלומות נעורים"
(רונה), "שאלו", "משמורת", "הילד של
דיאנה" (דיאנה). זוכת פרס הבימה ל"שחקנית
מבטיחה", 2005.

שחר רז (איש לח"י, מלצר)

בוגר "בית צבי" 2008 וזוכה מילגת צבי קליר.
בין תפקידיו: בתיאטרון הבימה: "בראבו",
"הקומקום והמטאטא", "אילתוריה", צעירי
הבימה: "החוטם" (שוטר, ישר, עיתונאי, פקיד).

דריה אלופי (דליה)

בת 18, תלמידה בבי"ס "תלמה ילין" במגמת
מוסיקת ג'אז. הופיעה בארץ ובחו"ל מטעם

ביה"ס ובהרכבים שונים. שרה במקהלת
"מורן" והשתתפה בסדנאות מוסיקה של
בי"ס "רימון". זכתה פעמיים בתחרות שירת
שנסונים בצרפתית מטעם שגרירות צרפת
בישראל.

עדי בר לב (דליה)

תלמידת כיתה י' בתיכון 'תלמה ילין',
במגמת תיאטרון. השתתפה ב"צלילי
המוסיקה", שרה בקבלת הפנים לנשיא
ארה"ב לשעבר, מר ג'ורג' בוש בשנת 2009,
השתתפה ב"בראבו" (ערץ 2, נבחרה
לחביבת הקהל). לקחה חלק בקלטות ילדים
ובדיובים.